

KOPIENAS DIZAINPARAUGA REĢISTRĀCIJAS VADLĪNIJAS

1. VADLĪNIJU MĒRĶIS

Šo vadlīniju mērķis ir sniegt Tsu ieskatu Kopienas dizainparauga reģistrācijas priekšnoteikumos, kas ietverti Padomes Regulas (EK) Nr.6/2002 (turpmāk – “Regula”) 47.pantā un tādējādi kalpot vienīgi par izejas punktu reģistrācijas pieļaujamības sākotnējai izvērtēšanai. Vadlīnijās netiek analizēti Kopienas dizainparauga aizsardzības priekšnoteikumi, izņemot tos, kuri minēti šo vadlīniju 7.punktā.

2. VISPĀRĒJĀS PIEZĪMES

Dizainparaugs ir rūpnieciskā īpašuma veids, kurš ir speciāli piemērots preces ārējā noformējuma, it īpaši trīsdimensiju formu, aizsardzībai. Līdzīgi kā jebkura preču zīme, vai patentēta tehnoloģija, reģistrētais dizainparaugs ar laiku var kļūt par vienu no uzņēmuma vērtīgākajiem aktīviem, tādēļ ir ļoti būtiski laikus nodrošināt tā pienācīgo aizsardzību.

Kopienas dizainparauga reģistrācija attiecas uz visām 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm un to ir salīdzinoši vienkārši panākt, jo reģistrācijas formālie nosacījumi parasti ir viegli izpildāmi.

3. REĢISTRĀCIJAS PRIEKŠNOTEIKUMI

Kopienas dizainparauga reģistrācijas nosacījumi izriet no Regulas 47.panta pirmās daļas, kas paredz, ka leksējā tirgus saskaņošanas birojs (turpmāk – “OHIM”) noraida dizainparauga reģistrācijas pieteikumu, ja pieteiktais dizainparaugs:

- a) neatbilst dizainparauga definīcijai;
- b) ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem.¹

Tātad, lai noskaidrotu vai dizainparaugs ir reģistrējams, **pamatā jāpārbauda, vai pieteikuma objekts atbilst dizainparauga definīcijai.**

Jāņem vērā, ka reģistrāciju formāli neietekmē dizainparauga aizsardzības priekšnoteikumi. Proti, tas, vai pieteiktajam dizainparaugam piemīt novitāte un individuālais raksturs, kā arī tas, vai dizainparaugs ticis izpausts sabiedrībai.

4. KAS IR DIZAINPARAUGS?

Saskaņā ar Regulas 3.panta (a) punktu dizainparaugs ir izstrādājuma vai tā daļas ārējais veidols, kas izriet no paša izstrādājuma vai tā ornamenta īpatnībām, it sevišķi no līniju, apveida, krāsu, formas, virsmas struktūras un/vai izmantoto materiālu īpatnībām.

5. KAS IR IZSTRĀDĀJUMS?

Saskaņā ar Regulas 3.panta (b) punktu izstrādājums ir jebkurš rūpniecisks vai amatniecisks darinājums, tai skaitā daļas, kas paredzētas savienošanai kompleksā izstrādājumā, iepakojums, apdare, grafiski simboli un tipogrāfijas šrifti, izņemot datorprogrammas.

6. REĢISTRĀCIJAS PIEĻAUJAMĪBAS PĀRBAUDE

Zinot Regulā ietvertās dizainparauga un izstrādājuma definīcijas, var pārbaudīt vai konkrētu pieteikuma objektu ir iespējams reģistrēt kā Kopienas dizainparaugu.

Praksē reti rodas neskaidrības par to, kas ir izstrādājuma ārējais veidols. Turpretī par izšķirošo jautājumu bieži vien kļūst tas, vai objekts, kura ārējais veidols pieteikts reģistrācijai ir uzskatāms par rūpniecisku vai amatnieciski darinājumu un tādējādi atbilst izstrādājuma definīcijai.

¹ Šis nosacījums saskan ar Kopienas preču zīmju regulējumu un tāpēc sīkāk šajās vadlīnijās netiek analizēts.

Par pamata argumentu šādos gadījumos bieži vien kalpo Lokarno klasifikācijā² ietvertais. Tā, piemēram, Regulas izpratnē, ēkas, būves un būvju kompleksi varētu tikt uzskatīti par rūpniecisku vai amatniecisku darinājumu, jo šie objekti ietverti Lokarno klasifikācijas 25.klasē. Savukārt nav viennozīmīgas atbildes uz jautājumu, vai gleznas, zīmējumi un attēli ir vai nav rūpniecisks vai amatniecisks darinājums. No vienas puses šie objekti ir mākslas objekti un tāpēc nav uzskatāmi par rūpnieciskiem vai amatnieciskiem darinājumiem, bet no otras puses nevar viennozīmīgi noliegt to, ka šos objektus var uzskatīt par grafiskiem simboliem.

Īpaša uzmanība jāpievērš tam, ka izstrādājums Regulas izpratnē nevar būt datorprogramma, kura ir tradicionāli uzskatāma par autortiesību aizsardzības objektu. Šis izņēmums balstās uz pieņēmumu, ka datorprogrammas ārējais veidols ir programmas kods un tāpēc tas nevar tikt aizsargāts. Tomēr, jāņem vērā, ka saskaņā ar vispārpieņemto praksi, šis apstāklis nebūt neizslēdz no aizsardzības grafiku un ikonās (lietotāja grafiskais interfeiss), kas atspoguļojas uz datora ekrāna, kad programma tiek darbināta.

7. IZŅĒMUMI

Ir gadījumi, kad dizainparaugu formāli ir iespējams reģistrēt, taču šāda reģistrācija kļūst bezjēdzīga, jo saskaņā ar Regulas 8.panta pirmo un otro daļu, tas tik un tā nevarēs iegūt tiesisko aizsardzību. Šāds dizainparaugs ir:

1) tāds, kurš ir atkarīgs vienīgi no izstrādājuma tehniskajām funkcijām;

Par dizainparaugu, kurš atkarīgs vienīgi no izstrādājuma tehniskajām funkcijām uzskatāms dizainparaugs, kuru veido tāds ārējais veidols kurš radīts tādos apstākļos, kuros dizaineram nebija nekādas izvēles attiecībā uz ārējo veidolu. Respektīvi, ja dizainers var pierādīt to, ka izstrādājumam, kurš pilda kādu funkciju var būt vairāki ārējie veidoli, tad uzskatāms, ka dizainparaugs nav atkarīgs vienīgi no izstrādājuma tehniskajām funkcijām un šāds dizainparaugs varēs iegūt tiesisko aizsardzību.

2) tāds, kuram jābūt atveidotam noteiktā formā un izmēros, lai izstrādājumu, kurā šis dizainparaugs iekļauts vai īstenots, varētu mehāniski savienot ar citu izstrādājumu, ievietot citā izstrādājumā, novietot tam apkārt vai pie tā, un turklāt abi izstrādājumi spētu pildīt savas funkcijas.

Šāds izņēmums Regulā ietverts ar mērķi novērst situāciju, kad dizainparauga īpašniekam būtu iespēja ierobežot konkurenci tirgū. Tā, piemēram, klēpjdatora ārējo portu aizsargājamo dizainparaugs varētu ļaut tā īpašniekam kontrolēt ar to savienojamo ierīču tirdzniecību, jo tad ierīču skaits tirgū būtu ierobežots.

8. CITI PRAKTISKIE REĢISTRĀCIJAS ASPEKTI

Gadījumos, kad pieteikums attiecas uz izstrādājumu, kurš sastāv no vairākiem komponentiem, ārējo veidolu, tam jāsaturs vismaz viens skats, kurš atspoguļotu izstrādājumu kopumā, pretējā gadījumā reģistrācija tiks atteikta.

² Dizainparaugu starptautiskā klasifikācija.